

Uit liefde voor

de arbeider

Volkshuisvesting speelt een belangrijke rol in het leven van **Alice Roegholt**. Ze groeide op in een keurig huis aan de Nieuwe Herengracht in Amsterdam, maar ruilde dit tijdens haar studententijd in voor een kraakpand. Als provo-aanhanger bouwde ze mee aan piepschuimwoningen op zee. Sinds 1999 mag ze zich directeur noemen. Van museum Het Schip, waar ook alles draait om het politieke begrip over het verantwoord huisvesten van de bevolking.

Hoe je in 1999 door een zomers fietsritje door Amsterdam museumdirecteur kunt worden. Het overkomt niet iedereen. Maar Alice Roegholt kan erover meepraten. „Ik was niet opeens directeur. Er ligt wel een achterliggend verhaal aan ten grondslag. In 2001 zou de woningwet 100 jaar zijn, dus tijd voor een feest. Mijn voorstel was om een museum van de volkshuisvesting op te richten. Ze vroegen mij na te denken over een kleiner idee, dat binnen een jaar te realiseren was.” „Ik ben toen lukraak door verschillende buurten in Amsterdam gaan fietsen, in de hoop dat ik daardoor inspiratie zou krijgen. Het was een mooie

zonnige dag toen ik door de Spaarnammerbuurt fietste en langs een postkantoorje kwam in de Oostzaanstraat. Een prachtig gebouw, dat me tot mijn eigen verbazing nog nooit eerder was overgegaan. Omdat ik zo blij verrast was, besloot ik naar binnen te gaan. Voor de vorm sloot ik aan in de rij, met het idee dan maar een paar postzegels te kopen. Ik weet nog dat een man achter mij op mijn schouder tikte en sprak 'U bent niet van hier'. Ik lachte hem vriendelijk toe en zei: 'Nee, van zes buurten verder'. Ik genoot van het interieur, hoewel de verf van de muren bladderde. Het lag zelfs op de grond. Ik riep: 'Heb je toch zoiets moois, moet hier niet eens een likje verf overheen'. Het meisje achter

de balie vertelde toen dat het postkantoor gesloten zou worden. Zo'n toponument, dit pand had zorg nodig. En ik wist, ik heb mijn project!”

Verzameling

„Twee passies kwamen hier voor mij samen. Net als heel veel andere mensen, spaarde ik als kind wel iets. Eerst lucifersdoosjes. Mijn oma nam uit Spanje de mooiste doosjes voor me mee. Toen kreeg je de tijd van speldjes verzamelen en sleutelhangers. Dat begrip, dat je van een heleboel dingen een hele rij hebt, spreekt veel mensen aan. Grappig ook dat mensen van iets heel veel willen hebben en dan op een punt komen dat ze eigenlijk vinden dat er een museum van gemaakt moet

worden. In Nederland heb je veel van dit soort musea. Ik vind het altijd leuk om daar naartoe te gaan.”

„In dat postkantoorje bedacht ik me dat iets belangrijks als volkshuisvesting niet verzamelbaar is. Ik realiseerde me dat het best vreemd was dat er geen museum voor volkshuisvesting bestond. Terwijl het maatschappelijk gezien heel belangrijk is. Nederland loopt behoorlijk voorop met het begrip. Wij waren het eerste land dat een wet aannam om daden te stellen voor sociale huurwoningen. In 1850 kwamen veel mensen van het platteland naar de grote steden. Er werd ze veel moois voorgehouden: werk en huisvesting. Dat viel nog best tegen. Complete gezinnen kwamen op een eenkamerwoning terecht en moesten daar hartstikke veel geld voor betalen. Huizen in smalle stegen zonder zonlicht, poepen op dezelfde kamer waar het eten werd bereid, waar kinderen gebaad werden, het waren echt wan-toestanden. In 1901 zag men in dat er hier ziektes door uitbraken en werd de wet voor volkshuisvesting opgesteld.”

„Honderd jaar later zijn we in dat postkantoorje begonnen met iets kleins om die wet te vieren. Na dat feestjaar wilde ik verder gaan. Het postkantoor was gewoon een schitterende plek om er een werkelijk museum van te maken. Het gebouw is ontworpen door architect Michel de Klerk en wordt beschouwd als een groot voorbeeld van de bouwstijl van de 'Amsterdamse School'. De gemeente heeft veel sociale huurwoningen in deze stijl laten bouwen omdat ze op zoek waren naar vernieuwing. Ik heb deze samengebracht in één museum.”

„De Amsterdamse School is niet in een paar zinnen te vatten. Het is niet gebonden aan een bepaalde vorm, terwijl je het wel herkent. De stijl is voortgekomen uit de emotie van de tijd. Alles ziet er verschillend uit, tot je het te pakken hebt. In de bouwstijl zie je golvende bewegingen en strakke lijnen. Dat zie je in dit gebouw ook heel goed terugkomen. Die tegenstelling maakt dat het spannende composities worden. De Amsterdamse School is een benaming voor een lokale beweging die door heel Nederland zichtbaar is. Toch zien we in het buitenland dit soort bewegingen ook opstaan, hoewel daar begin vorige eeuw nog geen volkshuisvestingwet gold.”

„In de eerste weken van de tentoonstelling in het postkantoor heb ik veel geleerd van de eerste bezoekers. Het waren geen architecten of zwaar gediplomeerden, maar mensen die vanuit hun hart naar de expositie keken. Veel begonnen er over Gaudí, de Catalaanse architect van onder meer de Sagrada de Familia in Barcelona. Eerst dacht ik, hoe kom je erbij. We zitten hier gewoon in Amsterdam. Door met hun 'mee te kijken' zag ik opeens de mogelijkheid om de Amsterdamse

'Helemaal te gek om in het Oostelijk havengebied te wonen. Je kon er 's avonds op de kade nog een lekker vuurtje stoken'

'De Amsterdamse School is voortgekomen uit de emotie van de tijd'

School binnen een buitenlandse context te positioneren en is de tentoonstelling uitgegroeid tot dit museum.”

Kleurig pluimage

„Hoewel ik niet zo bezig ben met mijn familie, zitten er in mijn vaders kant wel belangrijke volkshuisvesters, zoals Floor Wibaut en Adrie Kepler. Van kinds af aan krijg je ook bepaalde idealen mee, mijn vader was journalist op de kunstredactie van het Vrije Volk en historicus. Vanaf mijn prille jeugd is de stad Amsterdam in beweging. Ik ben opgegroeid in een klein grachtenpand aan de Nieuwe Herengracht. Aardig dat je er dan op latere leeftijd achter komt dat de hele grachtengordel is volgebouwd met de Amsterdamse School.”

„Toen ik ging studeren, trok ik in een kraakpand in het Oostelijk havengebied. In die tijd stonden hele straten leeg in afwachting van de stadsvernieuwing. Wat ging er met het Oostelijk havengebied gebeuren? Ik vond het helemaal te gek om daar te wonen. Het was een gebied met een geweldige capaciteit, je kon er 's avonds op de kade nog een lekker vuurtje stoken. Er kwamen kunstenaars wonen en ander kleurig pluimage. Onze krakersgroep heeft toen met de gemeente geregeld dat er inspraak zou komen. Helaas gebeurde dat toch niet. Toen zijn we naar Den Haag gestapt met een plan voor de buurt.”

„Ik heb me toen nog jarenlang bezighouden met het Waterkadeplan. Voor mij is het Oostelijk havengebied nog altijd het snoepje van de week, ik woon er nog steeds. Daarna kwam ik in contact met Robert Jasper Grootveld. Hij was de voorloper van de provobeweging, zonder dat hij dat echt wilde. Het was een man die met zijn stem zonder versterking de hele jeugdrevolutie heeft ontketend. Ik vond het een geweldige kunstenaar. In de laatste fase van zijn leven bedacht hij het plan om de overbevolking in ons land tegen te gaan door een vlot te ontwerpen waarmee je op de oceaan kon wonen. De gemeente heeft deze vloten zelfs aangekocht. Ik heb van dat hele proces verslag gedaan en het boekje 'Appels op de oceaan' geschreven.”

„Daarna kwam dus het idee van het museum voor volkshuisvesting waarmee ik op een historische manier laat zien waarom die woningwet er is gekomen en wat er gebeurt als je die niet zou hebben. De volkshuisvesting in Amsterdam is opnieuw een heikel punt. Ik vind het alleen niet aan mij om daar op een politieke manier over in discussie te gaan. Het gaat me aan het hart wat er nu allemaal gebeurt, maar het is ook iets wat gewoon gebeurt. En geen probleem van nu, het is van alle tijden. Uiteindelijk komt er wel weer een moment dat we met z'n allen gaan zien dat er echt iets moet gebeuren.”

'Bruno Taut: De fantasie voorbij'

In de digitaal toegankelijke tentoonstelling 'Bruno Taut: De fantasie voorbij' kun je kennismaken met de wondere, kleurrijke wereld van Bruno Taut, de creatieve en invloedrijke architect, stedenbouwkundige en volkshuisvester die woonde en werkte in Duitsland, Japan en Turkije en een bijzondere band had met Nederland.

In Nederland kennen we Bruno Taut (1880-1938) misschien nog wel het beste door de kleurrijke Regenboogbuurt in Almere, een hommage aan de grote Duitse architect en stedenbouwkundige die aan het begin van de twintigste eeuw verantwoordelijk was voor soortgelijke baanbrekende, bontgekleurde arbeiders- en stadswijken, zoals het beroemde Gartenstadt Falkenberg in Berlijn en Das Bunte Magdeburg.

Taut was een groot bewonderaar van zowel De Stijl als de Amsterdamse School, met name Michel de Klerk, de architect van Het Schip aan de Oostzaanstraat 45 in Amsterdam.

Boek een privérondeleiding via Whatsapp, Facetime of Skype met een van de museumgidsen en stel één op één al uw vragen.

Na het boeken van een kaartje wordt u op het gereserveerde tijdstip gebeld door een van de gidsen. Hij of zij loopt vervolgens met u door de tentoonstelling en neemt u in twintig minuten mee door de utopische wereld van Bruno Taut. Uiteraard is er alle gelegenheid tot het stellen van vragen. Per tijdslot is slechts 1 kaartje beschikbaar, de tour is dus zeer exclusief. www.hetschip.nl